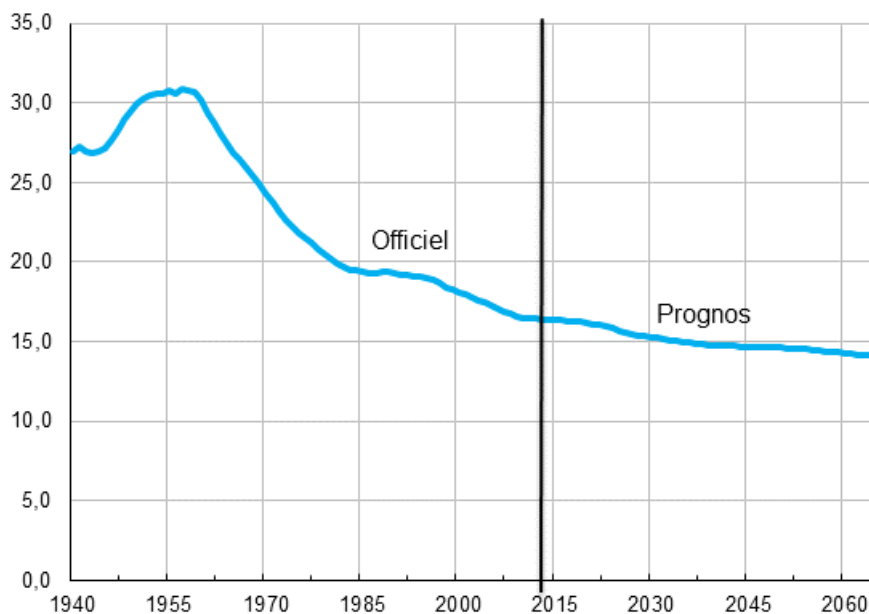

Befolkningsprognosen 2015–2065

Andelen unga av befolkningen hotar alltjämt att minska

Enligt den senaste befolkningsprognosen kommer antalet personer under 15 år i Finland att uppgå till 882 000 personer år 2030. Senast har antalet personer under 15 år varit så lågt i Finland år 1894. Så sent som i början av 1980-talet hade var femte finländare inte fyllt 15 år. Enligt prognosen minskar andelen personer under 15 år till 14 procent av befolkningen fram till år 2060. Den största orsaken till att antalet unga minskar är att fruktsamheten är alltför låg.

Andelen personer under 15 år av befolkningen 1940–2065, procent

I minskningen av den arbetsföra befolkningen är det värsta redan bakom oss

Den arbetsföra (15–64-åringar) befolkningen i Finland var som högst år 2009, då den uppgick till 3,55 miljoner personer. Under åren 2010–2014 har antalet arbetsföra minskat med 69 000 personer.

Enligt befolkningsprognosen för år 2015 kommer antalet arbetsföra att minska från nuvarande 3,48 miljoner till 3,41 miljoner, dvs. med 75 000 personer fram till år 2030. Därefter skulle antalet arbetsföra förstärkas

något och år 2045 skulle de uppgå till 3,46 miljoner. Sedan skulle antalet arbetsföra åter försvagas och enligt prognosen skulle de år 2060 uppgå till 3,40 miljoner.

Enligt prognosen minskar andelen personer i arbetsför ålder av befolkningen från nuvarande 64 procent till 59 procent fram till år 2030 och till 57 procent fram till år 2060.

Prognosen om självförsörjning beskriver en situation där det inte skulle förekomma någon in- eller utvandring alls och där bara fruktsamheten och dödligheten skulle inverka på befolkningens storlek och åldersstruktur. Enligt prognosen minskar befolkningen i arbetsför ålder från nuvarande med 300 000 personer fram till år 2030 och med drygt 550 000 personer fram till år 2050.

Den demografiska försörjningskvoten försvagas

Andelen personer över 65 år uppskattas stiga från nuvarande 19,9 procent av befolkningen till 26 procent fram till år 2030 och till 29 procent fram till år 2060. Den demografiska försörjningskvoten, dvs. antalet barn och pensionärer per hundra personer i arbetsför ålder, stiger inom den närmaste framtiden.

I slutet av år 2014 var den demografiska försörjningskvoten 57,1. Enligt prognosen kommer den demografiska försörjningskvoten att överstiga 60 år 2017 och 70 fram till år 2032. År 2060 skulle den demografiska försörjningskvoten vara 76.

Antaganden i befolkningsprognosen år 2015

I Statistikcentralens senaste befolkningsprognos antas fruktsamheten vara konstant i framtiden. Det kalkylmässiga antalet barn som kvinnor i genomsnitt föder under sitt liv, dvs. det summerade fruktsamhetstalet, antas vara 1,70.

I prognosen antar man vidare att Finlands inflyttningsöverskott från utlandet är 14 000 personer år 2015 och att det under åren 2016–2065 kommer att vara 17 000 personer per år.

Enligt prognosen kommer dödligheten att fortsätta att minska på samma sätt som man observerat att den gjort då man jämfört dödligheten under perioderna 1987–1991 och 2010–2014. Närmare information om antagandena och prognosmetoden finns i kvalitetsbeskrivningen.

Statistikcentralens prognos är en trendberäkning

Statistikcentralens befolkningsprognoser baserar sig på observationer om den tidigare utvecklingen av fruktsamhet, dödlighet och omflyttning. Vid utarbetandet av dem beaktar man inte hur ekonomiska, sociala eller andra samhälls- eller regionalpolitiska beslut eventuellt inverkar på den kommande befolkningsutvecklingen.

Beräkningarna uttrycker närmast åt vilket håll befolkningsutvecklingen går, om den fortsätter i en liknande riktning. Man ska alltså inte tolka dem som att utvecklingen ofrånkomligt förverkligas. Befolkningsprognosens uppgift är att erbjuda beslutsfattarna verktyg att uppskatta om det finns behov av åtgärder med vilka man kan påverka utvecklingen.

Befolkningsprognosen har utarbetats för hela landet fram till år 2065 och efter region fram till år 2040.

Innehåll

Tabeller

Tabellbilagor

Tabellbilaga 1. Befolkning efter ålder 1900–2060 (åren 2020–2060: prognos).....	4
Tabellbilaga 2. Folkmängden och den demografiska försörjningskvoten i slutet av år 2030 i olika års befolkningsprognoser.....	4

Figurer

Figurbilagor

Figurbilaga 1. Det demografiska försörjningsförhållandet 1865–2065.....	5
Kvalitetsbeskrivning: Befolkningsprognosen 2015–2065.....	6

Tabellbilagor

Tabellbilaga 1. Befolkning efter ålder 1900–2060 (åren 2020–2060: prognos)

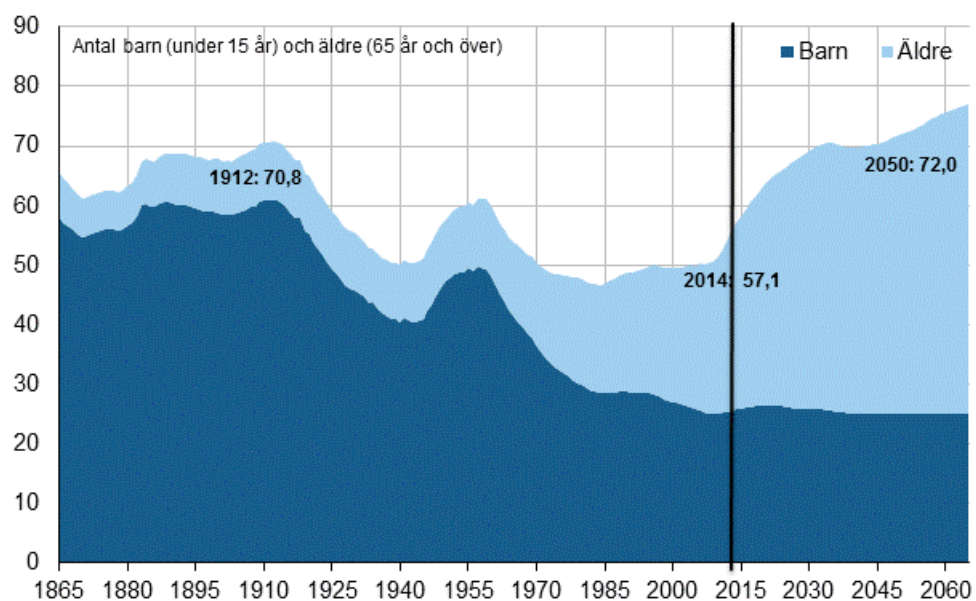
År	Åldersklasser totalt	Åldersklass 0–14	Åldersklass 15–64	Åldersklass 65-	0–14, %	15–64, %	65-, %
1900	2 655 900	930 900	1 583 300	141 700	35,1	59,6	5,3
1910	2 943 400	1 049 400	1 724 500	169 500	35,7	58,6	5,8
1920	3 147 600	1 051 000	1 908 300	188 300	33,4	60,6	6,0
1930	3 462 700	1 018 300	2 227 200	217 200	29,4	64,3	6,3
1940	3 695 617	995 599	2 464 107	235 911	26,9	66,7	6,4
1950	4 029 803	1 208 799	2 554 354	266 650	30,0	63,4	6,6
1960	4 446 222	1 340 187	2 778 234	327 801	30,1	62,5	7,4
1970	4 598 336	1 118 550	3 052 298	427 488	24,3	66,4	9,3
1980	4 787 778	965 209	3 245 187	577 382	20,2	67,8	12,1
1990	4 998 478	964 203	3 361 310	672 965	19,3	67,2	13,5
2000	5 181 115	936 333	3 467 584	777 198	18,1	66,9	15,0
2010	5 375 276	887 677	3 546 558	941 041	16,5	66,0	17,5
2020	5 595 213	905 177	3 425 880	1 264 156	16,2	61,2	22,6
2030	5 769 032	881 745	3 408 861	1 478 426	15,3	59,1	25,6
2040	5 861 491	865 950	3 453 582	1 541 959	14,8	58,9	26,3
2050	5 914 143	864 163	3 438 029	1 611 951	14,6	58,1	27,3
2060	5 978 836	853 476	3 401 416	1 723 944	14,3	56,9	28,8

Tabellbilaga 2. Folkmängden och den demografiska försörjningskvoten i slutet av år 2030 i olika års befolkningsprognoser

Folkmängden i olika års befolkningsprognoser	Uppgjord år							
	1995	1998	2001	2004	2007	2009	2012	2015
Folkmängden i slutet av år 2030	5 095 169	5 249 755	5 290 563	5 442 841	5 683 182	5 850 097	5 847 678	5 769 032
Försörjningskvoten	67,4	70,1	70,9	71,8	73,3	73,0	71,2	69,2
Antal personer 65 år och över	1 219 963	1 348 502	1 389 126	1 420 395	1 494 360	1 525 155	1 495 624	1 478 426
Andel personer 65 år och över av befolkningen (procent)	23,9	25,7	26,3	26,1	26,3	26,1	25,6	25,6
Antal personer 85 år och över	125 602	152 754	169 022	178 503	220 505	242 156	226 001	219 209
Andel personer 85 år och över av befolkningen (procent)	2,5	2,9	3,2	3,3	3,9	4,1	3,9	3,8

Figurbilagor

Figurbilaga 1. Det demografiska försörjningsförhållandet 1865–2065

Kvalitetsbeskrivning: Befolkningsprognosen 2015–2065

1. Relevans av statistikuppgifterna

Primärfolkmängderna för den här befolkningsprognosen är folkmängden per kommun vid utgången av år 2014 efter ettårsåldersgrupp och kön. Prognosen har räknats per kommun och genom att summera de kommunvisa uppgifterna har man fått uppgifter landskapsvis och för hela landet. Det är möjligt att skriva ut prognosuppgifterna också med vilken annan kommunbaserad indelning som helst. Utöver uppgifterna om folkmängd får man fram antalet födda, döda och flyttade enligt prognosen samt de koefficienter som använts vid prognostiseringen.

Det gjordes två kalkyler för prognosen:

- En kalkyl som omfattar flyttningsrörelsen (kalkyl 1), där den inverkan nativiteten, mortaliteten, omflyttningen mellan kommuner och migrationen har på befolkningsutvecklingen har tagits i betraktande.
- En kalkyl som anger den naturliga befolkningsutvecklingen (kalkyl 2), där den kommande befolkningsutvecklingen visas utan flyttningsrörelsen. I kalkylen beaktas bara nativitetens och mortalitetens inverkan på befolkningsutvecklingen. Antagandena om nativitet och mortalitet är samma som i kalkyl 1. Framför allt antalet födda är emellertid olika i de två kalkylerna, eftersom flyttarna i den kalkyl som omfattar flyttningsrörelsen anammar fruktsamhetstalet för inflyttningsområdet..

Statistiska centralbyrån publicerade den första prognosen över den kommande befolkningsutvecklingen i Finland år 1934. I sitt betänkande år 1956 föreslog en statistikkommitté som tillsattes år 1953, att befolkningsprognoser sammanställs regelbundet. De första prognoserna gällde den kommande befolkningsutvecklingen i hela landet. Regionala prognoser har utarbetats sedan 1960-talet.

År 1973 publicerade den s.k. befolkningsprognosgruppen, som tillsatts av statsrådets kansli, sin rapport om att arrangera arbetet med att utarbeta befolkningsprognoser ("Väestöennusteiden laadinnan järjestäminen", Statsrådets kanslis publikationer 1973:1). I rapporten definierades befolkningsprognoserna som beräkningar som bygger på den tidigare utvecklingen av faktorer som påverkar befolkningsutvecklingen. I definitionen konstateras ytterligare att befolkningsprognoserna inte innehåller någon befolkningsutveckling som planeras av den som sammanställer prognosen och inte heller något regionalpolitiskt viljeytrande.

Enligt rapporten klargör befolkningsprognoserna för beslutsfattarna främst vart utvecklingen för om samhällspolitiken är oförändrad. Beslutsfattarna bör bedöma hur önskvärd utvecklingen är och på den grunden överväga om prognoserna kan utnyttjas som utgångspunkt för beslut om dimensionering av funktioner och för investeringsbeslut.

2. Metodbeskrivning

Den metod för befolkningsprognoser som Statistikcentralen använder är en s.k. demografisk komponentmodell, där den framtida folkmängden och befolkningsstrukturen beräknas med hjälp av nativitets-, mortalitets- och omflyttningskoefficienter efter åldersgrupp. Koefficienterna har beräknats på basis av befolkningsstatistiken för de senaste åren. I syftet att minska den slumpmässiga variationen i koefficienterna har de beräknats gällande flera år och dessutom har kommunerna grupperats i nativitets-, mortalitets- och utflyttningsområden.

Nativitet

För beräkningen av antalet födda har kommunerna grupperats i 79 nativitetsområden på basis av det totala fruktsamhetstalet åren 2010–2014. Kommuner med 35 000 invånare bildar nativitetsområden för sig. Kommuner som är mindre än detta har slagits samman till nativitetsområden med ungefär 30 000–70 000 invånare. För kommuner med liten folkmängd har kommuner med samma nativitetsnivå sökts över hela landet. Tidigare gjordes sammanslagningarna inom landskapen. Då nativitetsområdena bildades granskades samtidigt fruktsamheten efter åldersgrupp.

Fruksamhetstal efter åldersgrupp (kvinnor i åldern 14–50 år) har beräknats för nativitetsområdena för åren 2010–2014. Detta innebär att kommuner i samma nativitetsområde har samma fruktsamhetskoefficient. I prognosen har fruktsamhetstalen hållits konstanta under hela prognosperioden. Det genomsnittliga totala fruktsamhetstalet för hela landet, dvs. det antal barn varje kvinna föder under sin livstid är i medeltal 1,70.

Mortalitet

I syftet att räkna antalet döda har man bildat 20 mortalitetsområden. De fem kommunerna med den största folkmängden (minst 175 000 invånare) bildar mortalitetsområden för sig och mindre kommuner har slagits samman till mortalitetsområden med ungefär 150 000–400 000 invånare. Kommunerna har grupperats i mortalitetsområden på basis av ålders- och könsstandardiserad mortalitet åren 2008–2014. Till vilket mortalitetsområde en kommun hör är därmed inte beroende av kommunens geografiska läge.

I syftet att minska den slumpmässiga variationen tillämpas mortalitetskoefficienterna för hela landet i samtliga mortalitetsområden på åldersgrupperna 0–17-åringar och 90–104-åringar. Områdeskoefficienter tillämpas på åldersgruppen 18–89-åringar. Mortalitetssiffrorna efter åldersgrupp har räknats för åren 2010–2014. Koefficienterna för den årliga förändringen i mortaliteten efter åldersgrupp och kön bygger på beräkningar av hur mycket mortaliteten förändrades från åren 1987–1991 till åren 2010–2014. Mortaliteten har emellertid inte höjts för en enda åldersgrupp.

Omflyttning

Kommunerna har delats in i 84 utflyttningskategorier på basis av 0–6- och 16–44-åringars benägenhet till utflyttning åren 2010–2014. Kommuner med 35 000 invånare bildar utflyttningsområden för sig. Mindre kommuner har slagits samman till utflyttningsområden med ungefär 20 000–40 000 invånare. För kommuner med liten folkmängd har man sökt kommuner i hela landet med samma benägenhet till utflyttning. Tidigare gjordes sammanslagningarna inom landskapen. Utflyttningskoefficienterna för utflyttningsområdena efter åldersgrupp och kön har räknats på basis av åren 2010–2014.

Hela landet har delats in i 15 stora omflyttningsområden. De stora omflyttningsområdena är områden med minst 100 000 invånare som bildats runt stora regioncentra (exkl. Nyland och Åland). En kommuns stora omflyttningsområde fastställs enligt vilket regioncenter eller vilket regioncenters randkommuner som varit den vanligaste omflyttningsorten för kommunen åren 2010–2014. I södra Finland har man bildat flera omflyttningsområden, eftersom folkmängden och omflyttningsvolymen kräver mindre områdeshelheter.

I befolkningsprognosen räknas flyttningarna mellan stora omflyttningsområden med hjälp av sannolikheter för omflyttning. Först räknas det totala antalet utflyttare i varje stort omflyttningsområde genom att antalet utflyttare i de kommuner som hör till omflyttningsområdet summeras. Därefter räknas med hjälp av sannolikheterna för omflyttning hur stor del av utflyttarna som stannar i det egna stora omflyttningsområdet och hur stor del som flyttar till andra områden. Sannolikheterna för omflyttning mellan stora omflyttningsområden har räknats efter åldersgrupp och kön på basis av åren 2010–2014.

Kommunernas inflyttningsandelar har beräknats för varje ålders- och könsgrupp a) bland de omflyttare som stannat i det egna stora omflyttningsområdet, b) bland inflyttarna från andra stora omflyttningsområden och c) bland inflyttarna från utlandet. Andelarna har beräknats av summan av inflyttare i det stora omflyttningsområde som kommunen hör till. Inflyttningsandelarna av flyttarna från det egna stora omflyttningsområdet och från andra stora omflyttningsområden har räknats på basis av åren 2010–2014 och i fråga om inflyttare från utlandet på basis av åren 2010–2014. Alla omflyttningskoefficienter och inflyttningsandelar har hållits konstanta under prognosperioden.

I den beräkning som innehåller omflyttning har den årliga nettoimmigrationen i hela landet antagits vara 14 000 personer år 2015 och att det under åren 2016–2065 kommer att vara 17 000 personer per år. Immigrationen erhålls genom att emigrationen beräknas för hela landet och summeras med den antagna nettoimmigrationen. Åldersfördelningen i immigrationen har beräknats på basis immigrationerna åren 2010–2014. Immigrationen fördelas på stora omflyttningsområden med hjälp av immigrationsandelskoefficienten för varje område. De stora omflyttningsområdenas immigrationsandel av hela immigrationen har beräknats efter åldersgrupp och kön på basis av åren 2010–2014. Immigrationen i kommunerna har beräknats med inflyttningsandelskoefficienter utgående från summan av immigrationer i det egna stora omflyttningsområdet.

3. Felfrihet och exakthet

De kommunvisa prognoserna bör göras upp enligt samma grunder för alla kommuner. Det är omöjligt att behandla kommunerna ”individuellt”, och därför har det alltid förekommit, och kommer det alltid att förekomma fall, där t.ex. beräkningsperioden i prognoskoefficienterna på något sätt varit avvikande i kommunen, och då avviker prognosen från trendutvecklingen i en eller annan riktning.

Avvikelse i prognoserna gällande kommuner med liten folkmängd beror i regel på att prognoskoefficienterna inte stämmer överens med den faktiska nivån i fråga om utflyttning, inflyttning, nativitet eller mortalitet. Små kommuner måste slås samman till större helheter för att den slumpmässiga variationen ska vara mindre.

Tidigare var hela landet indelat i fyra mortalitetsområden i befolkningsprognoserna. I den nuvarande indelningen är mortalitetsområdena betydligt fler. Antalet mortalitetsområden har utökats, för att de regionala nivåskillnaderna ska kunna beaktas bättre, emedan den kommunvisa befolkningsprognosen alltid har visat för höga siffror för mortaliteten. I syftet att minska den slumpmässiga variationen har mortalitetskoefficienterna beräknats för en längre tidsperiod och mortalitetskoefficienterna för hela landet har tillämpats på vissa åldersgrupper (0–17 och 90–104+).

4. Tidsenlighet och rättidighet

Statistikcentralen har utarbetat kommunvisa befolkningsprognoser med ungefär tre års intervaller. Under mellanåren sammanställdes tidigare prognoser som gällde hela landet och som byggde på olika antaganden, t.ex. lågt, genomsnittligt eller högt alternativ. Under de senaste åren har alternativa beräkningar gjorts främst som avgiftsbelagda uppdrag, och då har beräkningarna byggts på de antaganden kunden önskat.

I samband med prognosen för år 1998 beräknades en s.k. stokastisk prognos för hela landet enligt PEP-programmet (Program for Error Propagation), som utarbetats vid Joensuu universitet. I programmet varierar befolkningsförändringskomponenterna på det sätt de varierat tidigare och ur den prognosdatabas som skapas går det att ta fram t.ex. variationsintervallet för en viss statistikuppgift med önskad sannolikhet. (För ytterligare information se Juha M. Alho: A Stochastic Forecast of the Population of Finland. Statistikcentralen, Översikter 1998:4.)

Den kommunvisa prognosen år 2015 har beräknats till år 2065. Regionalt har den publicerats till år 2040.

5. Tillgänglighet och transparens

Till år 1972 publicerades de kommunvisa befolkningsprognoserna i serien Statistiska meddelanden, därefter till år 1985 i serien Statistisk rapport VÄ och sedan dess har de publicerats i serien FOS Befolkning. Prognossiffrorna om kommunerna efter åldersgrupp publicerades som separat häfte över prognosen år 1969. Gällande senare prognoser går det att få ljuskopior av kommunvisa uppgifter enligt åldersstrukturen. På 1990-talet redigerades uppgifterna främst som Excel-tabeller. Gamla kommunvisa prognosuppgifter har inte sparats. Uppgifter ur de befolkningsprognoser som utarbetats åren 2001, 2004, 2007, 2009 och 2012 finns att få i elektronisk form.

Uppgifterna i den nyaste prognosen är avgiftsfritt tillgängliga på internet i statistiktjänsten Px-Web StatFin http://pxnet2.stat.fi/PXWeb/pxweb/sv/StatFin/StatFin__vrm__vaenn/?tablelist=true

6. Jämförbarhet

Statistikcentralens befolkningsprognoser gäller långa tidsperioder. De ger ofta inte tillförlitlig information t.ex. om antalet födda eller döda under de närmaste åren. Nativiteten har sedan 1970-talet fluktuerat upp och ned på så sätt att det totala fruktsamhetstalet varierat mellan 1,50 (1973) och 1,87 (2010). I befolkningsprognoserna har nativiteten hållits konstant på någon genomsnitts- eller utgångsnivå, eftersom det är omöjligt att gissa vid vilka tidpunkter utvecklingen vänder. Likaså har mortaliteten tidvis minskat snabbt och tidvis långsamt. I prognoserna har förändringskoefficienterna för mortaliteten räknats för ungefär 20-årsperioder för att de skall innehålla perioder med både snabbare och långsammare nedgång.

Då olika prognoser jämförs bör skillnaderna i antagandena i prognoserna beaktas. Många kommuner utarbetar egna befolkningsprognoser, där antagandena kan avvika rätt mycket från Statistikcentralens prognos. Befolkningsprognoser som gäller hela landet utarbetas förutom av Statistikcentralen också av bl.a. Eurostat och FN.

7. Tydlighet och konsistens

I Statistikcentralens befolkningsprognoser avser folkmängden för varje år situationen den 31 december. I Eurostats och många kommuners prognoser avser siffrorna situationen den 1 januari. I FN:s prognoser avser siffrorna situationen i mitten av året.

Förfrågningar

Markus Rapo 029 551 3238
Ansvarig statistikdirektör:
Jari Tarkoma

vaesto.tilasto@stat.fi
www.stat.fi

Källa: Befolknings- och rättsstatistik, Statistikcentralen